

DECRET 07/18.- Barcelona, 11 de maig de 2018.

PEL PRESENT decret, en virtut del cànon 1420 del Codi de Dret Canònic, promulguem el Reglament del Tribunal Eclesiàstic Metropolità de l'Arxidiòcesi de Barcelona, segons la versió que s'hi adjunta, i que haurà de ser publicada al Butlletí de l'Arxidiòcesi de Barcelona, tot seguint les regles d'entrada en vigor del cànon 8 § 2.

Ho decreta i firma l'Emm. i Rvdm. Sr. Cardenal Arquebisbe de Barcelona.

+ Card. Joan J. Omella

† Card. Joan Josep Omella Omella
Arquebisbe de Barcelona

Per manament del Sr. Cardenal Arquebisbe

Màrión Roca Sagués
Secretària General i Cancellera

ARXIDIÒCESI DE BARCELONA

TRIBUNAL ECLESIASTIC METROPOLITÀ DE L'ARXIDIÒCESI DE BARCELONA

REGLAMENT

PREÀMBUL

La potestat sacra que pertany al Bisbe diocesà de forma pròpia inclou les tres funcions eclesials que provenen del mateix Jesucrist Nostre Senyor: la funció d'ensenyar (Jesús Mestre), la funció de santificar (Jesús Sacerdot) i la funció de governar (Jesús Pastor i Rei). Els Bisbes diocesans, successors dels Apòstols, gaudeixen d'aquesta potestat per a exercir-la en comunió amb el Bisbe de Roma, successor de Sant Pere. A més, el Dret canònic especifica que la funció de govern a l'Església se subdivideix en legislativa, executiva i judicial (c. 135 § 1), i determina de quina manera ha de ser exercida cadascuna.

En concret, el c. 1420 preceptua que el Bisbe diocesà confiï de manera habitual la seva potestat de govern en l'àmbit judicial al Tribunal Eclesiàstic, presidit pel Vicari Judicial. Els Tribunals Eclesiàstics diocesans provenen remotament de l'*episcopalis audientia* de l'Edat Antiga, en la qual els bisbes exercien de jutges en els litigis i conflictes eclesials, tot aplicant així l'originari precepte paulí (1 Cor 6, 1-8); amb el temps, els mateixos bisbes confiaren aquests processos a sacerdots experts en Dret per a què, en nom seu, dictessin justícia. A través de les èpoques, aquests jutges eclesiàstics han rebut diverses denominacions: oficials, auditors, provisors... i actualment vicaris judicials.

Tant el Codi de Dret Canònic de 1917 (CIC17) com el vigent Codi de Dret Canònic promulgat en 1983 (CIC83) han procurat la regulació de la funció judicial dins l'Església. En efecte, la comunitat eclesial ha d'esforçar-se per ser ella mateixa model de societat justa, i per això l'administració de justícia és un aspecte primordial de l'atenció pastoral dels fidels.

Per tal que cada Tribunal Eclesiàstic exerceixi correctament i amb claredat la seva funció, és convenient que compti amb el seu Reglament propi, al qual es remeten diversos canons del Codi de Dret Canònic (per exemple, cc. 1470, 1509, 1520, 1561, 1602, 1649, 1653...) Així doncs, tot donant compliment a la norma canònica, el present Reglament s'adreça principalment a detallar aspectes organitzatius del Tribunal Eclesiàstic Metropolità de l'Arxidiòcesi de Barcelona, i secundàriament a concretar alguns aspectes processals en la línia del que disposen els canons del Codi de Dret Canònic, per tal de facilitar-ne la seva aplicació. Aquesta segona finalitat no pretén ser exhaustiva, però les normes

suara recollides son així promulgades com a exercici de la competència legislativa de l'Arquebisbe Metropolità sobre el seu Tribunal.

En aquest text han trobat cabuda els legítims costums sobre la forma d'actuar del nostre Tribunal almenys en els darrers 30 anys, durant els quals molt costums provinents dels provisors i dels jutges que ens han precedit han estat adaptats als nous temps, a les noves tecnologies i a les legítimes aspiracions dels fidels. Per descomptat, també han calgut ajustaments en la mida que les lleis processals canòniques han anat evolucionant.

En efecte, la llei processal canònica bàsica es troba al Llibre VII del Codi de Dret Canònic, entre els cc. 1400 i 1739, que fou promulgat el 25 de gener de 1983. El Tribunal Eclesiàstic jutja en nom del Bisbe tots els litigis que hagin de ser resolts en àmbit judicial, per la qual cosa no és un òrgan exclusivament dedicat als processos de declaració de nul·litat de matrimoni, i això s'ha tingut en compte en la redacció del Reglament. Tanmateix, els processos matrimonials constitueixen la seva activitat més habitual, i així aquest Reglament sovint hi fa referència directa, tot aplicant l'última reforma del Codi en aquest àmbit, efectuada pel motu proprio *Mitis iudex Dominus Iesus* (15 d'agost de 2015) del Papa Francesc. Anteriorment, la instrucció *Dignitas connubii*, de 15 de gener de 2005 (DC), també propicià que el nostre Tribunal revisés i actualitzés alguns aspectes del seu estil sobre els processos matrimonials, i moltes de les normes recollides en aquest Reglament deriven d'aquella Instrucció. En tot cas, en la tramitació de processos sobre declaració de nul·litat de matrimoni cal observar la interpretació que de les normes processals fa el Tribunal de la Rota Romana (cf. Subsidi per a l'aplicació del motu proprio *Mitis Iudex Dominus Iesus*, 2016: http://www.rotaromana.va/content/rotaromana/it/riforma-del-processo-canonic.html#in-ner-top-1_text_1).

Fonts i abreviatures:

Article: art.

Cànon (del CIC83): c.

Codi de Dret Canònic de 1917 (últim text vigent): CIC17

Codi de Dret Canònic de 1983 (text vigent): CIC83

Motu proprio *Mitis iudex Dominus Iesus* (15/8/2015): MIDI

I. DE LA FUNCIÓ DE JUTJAR: EL TRIBUNAL ECLESIASTIC ARXIDIOCESÀ

Art. 1 § 1. En virtut de la potestat sacra de govern que li és pròpia, l'Arquebisbe Metropolità és el jutge nat de l'Arxidiòcesi de Barcelona. Tanmateix, i d'acord amb la norma del Dret, l'Arquebisbe Metropolità confia la funció judicial habitual i estable al seu Tribunal Eclesiàstic (cf. c. 1419 § 1; c. 1673 § 2). En casos excepcionals i justificats, l'Arquebisbe Metropolità pot reservar-se la instrucció i/o decisió d'afers judicials, així com confiar-los a jutges concrets.

§ 2. El Vicari Judicial de l'Arxidiòcesi presideix el Tribunal tot actuant en nom de l'Arquebisbe Metropolità i formant una unitat amb aquest, tant en l'àmbit judicial com en l'administratiu i disciplinar. Els Vicaris Judicials Adjunts també actuen en l'ordre de la justícia en nom de qui és cap de l'Arxidiòcesi. Tots ells són nomenats per l'Arquebisbe Metropolità segons la norma del Dret, ordinàriament per sexennis renovables.

§ 3. El Vicari Judicial informarà periòdicament sobre l'estat i activitat del Tribunal a l'Arquebisbe Metropolità, a qui correspon vigilar la recta administració de justícia en el mateix; també informarà anualment al Suprem Tribunal de la Signatura Apostòlica, segons la norma vigent.

Art. 2. El Tribunal Eclesiàstic Metropolità de l'Arxidiòcesi de Barcelona està compost de les Sales que en cada moment l'Arquebisbe determini per tal d'atendre raonablement el volum de feina; la Sala I és presidida pel Vicari Judicial i la resta de Sales per Vicaris Judicials Adjunts; cada Sala ha de comptar almenys amb un Notari-Secretari. El Col·legi de tots els Vicaris Judicials es reuneix periòdicament per al millor govern del Tribunal, sota la presidència del Vicari Judicial.

Art. 3. Del Tribunal Eclesiàstic de Barcelona en formen part, a més, els Jutges diocesans, el Ministeri Públic constituït pel Promotor de Justícia i els Defensors del Vincle, la Secció d'Exhorts, la Secretaria General, la Secció d'Economia i l'Assessoria Jurídica, tots ells nomenats per l'Arquebisbe Metropolità segons la norma del Dret.

Art. 4. La Delegació de Causes Administratives Matrimonials de l'Arxidiòcesi de Barcelona té per funció instruir en nom de l'Arquebisbe Metropolità els procediments administratius referents a matrimonis dins l'àmbit diocesà (instrucció i tramitació de dispensa de dissolució de matrimoni rat i no consumat, per privilegi en favor de la fe, de mort presumpta, etc.); consta d'un Delegat Diocesà i compta amb el suport dels Defensors del Vincle i dels Notaris-Secretaris del Tribunal. Aquesta Delegació gaudeix d'autonomia procedimental, si bé està integrada al Tribunal pel que fa a l'organigrama i l'administració.

Art. 5. La Secció d'Exhorts, atesa per un Jutge Instructor sota la direcció del Vicari Judicial, té per funció tramitar totes les sol·licituds de suport judicial provinents d'altres diòcesis (cf. c. 1418).

Art. 6. La Secretaria General, que actuarà sempre sota la direcció del Vicari Judicial, té encomanades: la custòdia de l'Arxiu del Tribunal, l'organització del treball ordinari, la comunicació dels actes executius, les certificacions, l'atenció telefònica, la recepció de persones, les comunicacions per correu, les comunicacions electròniques, l'elaboració d'informes i estadístiques, l'adquisició i manteniment del material ofimàtic, i en general tots els actes de relació externa del Tribunal. Per a aquesta funció comptarà amb el suport, almenys, d'un conserge-cursor.

Art. 7. La Secció d'Economia del Tribunal, sota la direcció del Vicari Judicial i en coordinació amb la resta de seccions del Tribunal, té encomanats: la tramitació i custòdia de les fitxes i carpetes econòmiques dels litigants, els cobraments i els pagaments, el despatx de rebuts, el seguiment i administració ordinaris dels recursos propis del Tribunal, l'elaboració d'estats de comptes i estadístiques, la relació material amb la secció d'Economia de l'Arxidiòcesi.

Art. 8. L'Assessoria Jurídica és el servei que ofereix lliurement i gratuïtament el Tribunal a tots els fidels que vulguin obtenir informació sense compromís sobre com exercir accions judicials davant la jurisdicció eclesiàstica, o sobre els drets processals i substantius que se'n derivin (cf. art. 3 de les *Regles processals* del motu proprio *Mitis Iudex Dominus Iesus*). Podrà assessorar sobre com obtenir un advocat particular o d'ofici. Serà atesa preferentment per experts en Dret canònic i Dret matrimonial que en l'actualitat no estiguin en exercici. El Dret processal canònic, per raons d'incompatibilitat i d'inoportunitat, desautoritza que els jutges del Tribunal puguin assessorar aquells que manifestin intenció de presentar demandes davant el Tribunal (cf. art. 113 § 2 DC).

Art. 9. El Tribunal Eclesiàstic de Barcelona compta amb una Biblioteca pròpia, nodrida tant per l'adquisició de les novetats bibliogràfiques necessàries com per les donacions d'antics ministres del Tribunal: el Dr. Joan Serra Puig, el Dr. Manuel Bonet Muixí, Mons. Narcís Card. Jubany Arnau, el Dr. Jaume Riera Rius, el Dr. Xavier Bastida Canal. La Biblioteca és privada i de servei exclusiu al Tribunal i als membres de la Cúria Arxidiocesana, i no està oberta al públic; tanmateix, el Vicari Judicial pot autoritzar prudentment el seu ús a tercers.

Art. 10. La seu del Tribunal Eclesiàstic de Barcelona, sota determinació de l'Arquebisbe Metropolità, es troba a les dependències del Palau Episcopal de Barcelona (carrer del Bisbe, 5).

Art. 11. L'horari del Tribunal és el de dies feiners de 9:00 a 14:00 h., tot seguint les directrius de la Cúria diocesana pel que fa a dies festius i període de vacances.

ARXIDIÒCESI DE BARCELONA

Art. 12. El Tribunal Eclesiàstic de Barcelona, com a Cúria de Justícia de l'Arxidiòcesi, depèn directament i exclusivament de l'Arquebisbe Metropolità com a Moderador del mateix (cf. c. 1673 § 4), i el Tribunal gaudeix així de la necessària autonomia orgànica, funcional i econòmica. Tanmateix, i per tal de servir assenyadament al govern episcopal de la diòcesi, la Vicaria Judicial coordinarà el seu funcionament amb les diverses seccions de la Cúria de Govern, especialment amb la Vicaria General, la Secretaria General de l'Arquebisbat, l'Economia diocesana, la Pastoral Familiar i els Mitjans de comunicació social de l'Arxidiòcesi.

Art. 13. Conforme a la resolució 140 del Concili Provincial Tarraconense (1995) que “referma l'ús del català com a llengua pròpia de l'Església a Catalunya”, i l'art. 13, 4, de la Llei 1/1998, de 7 de gener, del Parlament de Catalunya sobre Política lingüística, les llengües d'ús del Tribunal Eclesiàstic de Barcelona són el català i el castellà; tots els fidels tenen dret a adreçar-se al Tribunal en qualsevol de les dues llengües, i que llurs declaracions siguin transcrites fidelment en la llengua usada en declarar (cf. c. 1471). El Tribunal usarà a cada procés la llengua triada per la part actora en iniciar-lo, llevat que hi hagi circumstàncies que n'aconsellin altrament. Si un Tribunal superior sol·licités la traducció d'actes redactades en qualsevol de les llengües d'ús (cf. c. 1474 § 2), aquesta traducció no podrà ser imputada a les parts.

II. DE LA DEFENSA I LA REPRESENTACIÓ

Art. 14. El Dret processal canònic atorga als fidels el dret de defensar-se per ells mateixos en totes les causes judicials (cf. c. 1481), però la mateixa norma confia al jutge que aquest pugui suggerir prudentment als litigants la conveniència de comptar amb assistència lletrada, i fins i tot pugui arribar a obligar-la per tal d'evitar la indefensió. Com sigui que, sobre tot en les causes sobre l'estat de les persones i en les causes criminals, no convé que el mateix interessat assumeixi la seva pròpia defensa per la càrrega emocional i subjectiva que això comporta, és criteri general d'aquest Tribunal que les parts que actuen en judici comptin amb la defensa d'advocat, especialment en aquests processos.

Art. 15. La defensa de les parts i llur representació es regula d'acord amb el Dret canònic (cc. 1481-1490). El Dret canònic no impedeix que aquestes dues funcions les pugui exercir la mateixa persona (CIC17, c. 1656), i és criteri d'aquest Tribunal que sigui així en la generalitat dels casos, llevat d'aquells que, a criteri del jutge, es donin circumstàncies que aconsellin altrament i hom eviti el perill d'endarreriment de les notificacions o de manca de la immediatesa desitjable.

Art. 16. D'acord amb la norma del Dret (cf. c. 1483), el Tribunal Eclesiàstic de Barcelona compta amb un Elenc d'Advocats propi, aprovat per l'Arquebisbe Metropolità i

ARXIDIÒCESI DE BARCELONA

gestionat pel Vicari Judicial. Caldrà estar inscrit en aquest Elenc per a exercir l'ofici d'Advocat davant el Tribunal, per a la qual cosa cada lletrat comptarà amb el seu número, que hom farà constar en signar l'escrit de demanda.

Art. 17. A més dels Doctors i Llicenciats en Dret Canònic, podran ser admesos a l'Elenc, aquells altres Doctors, Llicenciats o Graduats en Dret que, tot complint els requisits exigits al c. 1483, hagin cursat màsters o cursos d'especialització que siguin suficients per a justificar llur perícia en Dret canònic, segons el criteri del Col·legi de Vicaris Judicials del Tribunal.

Art. 18. El Tribunal Eclesiàstic podrà organitzar cursos d'especialització en Dret canònic, especialment en Dret matrimonial substantiu i processal, així com sessions d'actualització, per ell mateix o en col·laboració amb altres institucions de caràcter universitari o professional.

Art. 19. Tots els lletrats que hagin de ser admesos a formar part de l'Elenc hauran de prestar jurament de respectar la doctrina de l'Església i d'observar fidelment les lleis canòniques, segons el model establert pel Col·legi de Vicaris Judicials. Excepcionalment un lletrat pot ser admès a actuar *ad casum* en judici si, a criteri del Vicari Judicial, es donen circumstàncies que ho aconsellen sense perill d'indefensió, però aquesta dispensa no pot tenir continuïtat habitual.

Art. 20. Tots els lletrats, advocats i procuradors, a més d'actuar sempre conforme a les prescripcions canòniques pel que fa a llurs obligacions i prohibicions, observaran igualment les normes deontològiques pròpies de llur professió, i les que se'n derivin de la doctrina i la moral catòliques.

En concret:

a) Posaran tot l'interès i diligència perquè cada causa es tramiti segons dret i no es demori injustificadament; a aquest fi observaran totes les normes processals que directament els atenyen, des de l'escrit de demanda (c. 1504), consignació de dipòsits, fins a la disposició de tota la prova i molt particularment la formulació dels interrogatoris (c. 1564) i les qüestions per als perits (c. 1577), compliment de terminis al llarg de tot el procés (cc. 1465-1466) i per últim i molt particularment, després de comprovar la completa instrucció de la causa (cc. 1599-1600), avaluar el seu resultat en l'escrit de defensa (cc. 1601-1602); especialment en aquest escrit, però també en la demanda i la resta d'escrits de la causa, procuraran la concisió desitjable sense excedir-se en una extensió injustificada.

b) Els advocats i procuradors seran ben conscients de les diligències que no poden realitzar sense especial manament –com és ara renunciar a l'acció, la instància o actes judicials (c. 1485)–, i asseguraran la validesa d'allò que insten bé procurant la presència del

client a ratificar-se, bé invitant-lo a estendre el manament especial o tenir per vàlid el ja formulat en l'inicial escriptura de poders.

Art. 21 § 1. El Tribunal admet com a advocats d'ofici els designats per l'Il·ltre. Col·legi de l'Advocacia de Barcelona, d'acord amb l'ordenament vigent i escollits d'entre els advocats inscrits a l'Elenc del Tribunal. Els litigants que actuïn amb advocat d'ofici caldrà que presentin demanda de benefici de justícia gratuïta en iniciar les actuacions processals. La renúncia d'un advocat d'ofici a la seva comesa, o d'un litigant envers el seu advocat d'ofici, haurà de ser aprovada pel Jutge Instructor després d'oïts els interessats.

§ 2. L'Assessoria Jurídica del Tribunal Eclesiàstic disposarà d'un llistat d'advocats que es comprometin a presentar uns honoraris moderats aprovats pel Tribunal, que podrà facilitar als fidels que, sobrepassant els límits econòmics per a la designació d'advocat d'ofici, tanmateix presentin una situació econòmica que no els permeti acudir a un advocat de lliure contractació (cf. c. 1649, 2). Podran formar part d'aquest llistat els advocats que ho sol·licitin, i tothom entendreà que es facilita sense compromís i que aquells advocats no equivalen pròpiament a la figura del patró estable prevista en el Codi de Dret Canònic (c. 1490).

Art. 22 § 1. En virtut del caràcter pastoral propi de la jurisdicció eclesiàstica, els advocats i procuradors seran conscients de què el seu servei no només té un caràcter particular, sinó també eclesial, i per això evitaran qualsevol abús econòmic ni res que pugui semblar una mercantilització entorn als processos canònics, tot això sense que obsti al principi de lliure contractació o les orientacions sobre honoraris que puguin emetre els Col·legis d'Advocats.

§ 2. Amb motiu del mateix caràcter pastoral, els advocats i procuradors assumeixen igualment l'obligació de guardar secret, tant en tot allò que pogués afectar la fama de les persones com també en els detalls que poguessin donar peu a enemistats, mals entesos, intrigues, etc. (cf. c. 1455 § 3). En les causes de declaració de nul·litat de matrimoni aquest secret també inclourà la reserva i prudència envers el propi client, a qui no podran lliurar còpia de les actuacions processals, tot descartant que en resulti perjudicada la seva defensa (cf. art. 229 § 3 DC); és prudent que els lletrats informin als seus clients d'aquesta llur limitació abans d'iniciar un procés.

Art. 23. D'acord amb la norma canònica (cf. c. 1488), el President del Tribunal que tracti una causa jutjarà també els possibles conflictes entre un justiciable i el seu advocat sobre els honoraris a satisfer.

Art. 24 § 1. Els lletrats o procuradors que exigissin o rebessin honoraris en les causes d'ofici, seran sancionats, segons la seva gravetat, amb suspensió temporal, almenys

d'un any, o eliminació de l'Elenc. En qualsevol cas hauran de retornar les quantitats percebudes. En cas de reincidència, podran ser expulsats de l'Elenc.

§ 2. Els qui pactessin emoluments excessius contra allò determinat en l'article 22 § 1 d'aquest Reglament, seran sancionats conforme al que disposa el canó 1488.

§ 3. Els qui sostraguessin causes als Tribunals competents o atribuïssin competència a Tribunals incompetents mitjançant documents o proves falses, seran sancionats amb suspensió temporal almenys d'un any; en cas de reincidència, podran ser expulsats de l'Elenc.

§ 4. Els qui, contra l'establert a l'art. 22 § 2, fessin ús de documents o d'actes d'un procés canònic davant la Jurisdicció civil o per a altres fins, o violessin el caràcter reservat o, en el seu cas, el secret del procés canònic, o col·laboressin a això, seran sancionats amb suspensió temporal d'almenys un any, o fin i tot podran ser eliminats de l'Elenc segons la gravetat del cas, i en tot cas estaran obligats a reparar el dany causat a la part o a un tercer (cf. c. 128).

§ 5. Els lletrats o procuradors que fossin notòriament negligents en el compliment del seu ofici i, prèviament amonestats, persistissin en la seva conducta, seran sancionats amb suspensió temporal almenys d'un any, i en cas de reincidència podran ser eliminats de l'Elenc.

§ 6. Els lletrats o procuradors que al llarg del procés mostressin una conducta deficient, o actuessin amb negligència, o introduïssin pràctiques dilatòries, o faltessin al respecte i obediència deguts al Tribunal o a les persones que intervinguin en el procés, seran sancionats, tenint en compte la gravetat, amb advertència, expulsió de la Sala, amonestació pública, suspensió temporal, o, sobre tot en cas d'acusada reiteració, eliminació de l'Elenc del Tribunal.

§ 7. L'incompliment greu d'altres obligacions o prohibicions del Lletrats de l'Elenc del Tribunal en l'exercici del seu càrrec podrà ser sancionat conforme el Dret canònic, sense excloure'n l'expulsió de l'Elenc si la gravetat de la falta així ho exigeix

III. DE LA TRAMITACIÓ DE LES CAUSES EN PRIMERA INSTÀNCIA

Art. 25 § 1. L'escrit de demanda a què es refereix el c. 1502 serà presentat al Registre General del Tribunal, per tal que sigui admès a tràmit. Aquest escrit, a més del requisits del c. 1504, haurà de ser signat per l'actor interessat i pel seu advocat, o només per aquest si és acompanyat de poders notariaus suficients.

§ 2. En les causes de declaració de nul·litat de matrimoni, amb l'escrit de demanda cal acompanyar un certificat autèntic de la celebració del matrimoni, i si el cas ho requereix, el document sobre l'estat civil de les parts.

§ 3. L'escrit de demanda farà esment, a més, del telèfon i correu electrònic del mateix advocat i de les dues parts en la mesura que siguin coneguts i altres circumstàncies especials no ho impedeixin; la part actora, a més de consignar sempre el seu domicili propi, podrà designar-ne un altre per a notificacions. Si la part actora desconeix el domicili de la part demandada, caldrà que indiqui les gestions que ha realitzat per a intentar esbrinar-lo, i aportarà –tant com sigui possible– algun altre domicili de possible localització (de familiars, lloc de feina...)

§ 4. L'escrit de demanda també haurà d'aclarir si ha possibilitat de reconciliació entre les parts, i oferir breument els motius en cas negatiu.

Art. 26. L'escrit de demanda justificarà adientment la competència del Tribunal, tant si es tracta del lloc dels fets o contracte com del domicili o quasi-domicili de la part demandada; en les causes de declaració de nul·litat de matrimoni, caldrà justificar el fur del domicili o quasi-domicili de l'actor, si és el cas, amb la presentació de documentació suficient; el Vicari Judicial o el Jutge Instructor jutjarà si són suficients les raons aportades per a apreciar el fur del Tribunal on s'hagi de recollir la major part de prova.

Art. 27 § 1. L'escrit de demanda cal que sigui breu, i exposarà concisament els fets principals en els quals es pretén fonamentar la petició. També cal exposar concisament els fonaments de Dret, sense necessitat d'aportar més que allò essencial. Les demandes d'extensió excessiva, o de contingut confús, podran ser retornades per a una nova redacció.

§ 2. L'escrit de demanda, i tots aquells altres dels quals calgui notificar l'altra part, es presentaran en original i una còpia.

§ 3. La demanda, així com la rest d'escrits que es presentin al Tribunal, seran impresos a una sola cara i amb marge esquerre suficient per a el cosit del sumari.

Art. 28. En el moment de presentació de la demanda, la part actora farà efectiu el dipòsit previ segons les taxes judicials vigents, llevat que pretengui litigar amb benefici de justícia gratuïtat o reducció de taxes judicials, i en aquest cas caldrà que presenti la corresponent demanda incidental amb la documentació que permeti avaluar la seva situació econòmica (i.e., còpia de la designació d'advocat d'ofici, certificat de nòmina, extractes de comptes corrents, última declaració d'IRPF, informe del rector de la parròquia o d'un altre clergue...)

Art. 29. Les noves demandes seran inscrites en el Registre de Demandes i repartides rotatòriament entre les Sales del Tribunal per decret del Vicari Judicial seguint l'estricta ordre d'entrada. En les causes judicials en què sigui preceptiu tribunal col·legiat, el mateix decret designarà a cada Sala els Jutges diocesans necessaris i, en els casos previstos pel Dret, el Defensor del Vincl, tots també per ordre rotatori. Com a norma general, a cada Sala el President assumirà igualment el càrrec d'Instructor i de Ponent; tanmateix, quan les

circumstàncies ho aconsellin, els Jutges Diocesans poden eventualment també assumir els càrrecs d'Instructor i de Ponent.

Art. 30. Si la demanda no ha estat acompanyada de poders notariais suficients, caldrà que el Jutge Instructor procedeixi a obtenir la ratificació de la part actora abans d'emetre el decret d'admissió; en el mateix acte, a més, podrà complementar breument alguns aspectes de la demanda. Si la demanda ha estat acompanyada de poders, el Jutge Instructor decidirà si convé acte de ratificació o si pot procedir directament a emetre el decret d'admissió (cf. cc. 1675-1676).

Art. 31 § 1. Admesa a tràmit la demanda, cal tenir present que la notificació a la part demandada és un acte de la màxima importància processal per tal d'evitar qualsevol indici de possible indefensió. Per als demandats residents a la Província Eclesiàstica Barcinonense, d'acord amb allò previst a l'article 46 d'aquest Reglament, la notificació de la demanda i citació per a la seva contestació es remetrà per correu certificat amb avís de recepció.

§ 2. Si aquesta notificació resultés infructuosa perquè la persona demandada no recollís la comunicació, però tanmateix constés la correcció del seu domicili o quasi-domicili, el Tribunal podrà declarar-lo absent de judici i fixar l'objecte del procés, i repetirà la tramesa per correu ordinari tot atorgant a l'interessat un temps breu per a presentar-se davant el Tribunal i rectificar aquesta postura processal.

§ 3. El demandat que rebutgi rebre la cèdula de citació, o que impedeixi que aquesta arribi a les seves mans, ha de tenir-se per legítimament citat (cf. c. 1510).

§ 4. Si la notificació resultés infructuosa per error en el domicili o quasi-domicili del demandat, caldrà que la part actora rectifiqui aquest error en el termini més breu possible. El Jutge Instructor, a més, podrà dur a terme la investigació que cregui prudent per tal d'esbrinar la localització del demandat.

§ 5. En els casos en què definitivament no sigui possible localitzar el demandat, podrà ser notificat per edicte exposat al tauló d'anuncis del Tribunal i publicat a la pàgina *web* del mateix Tribunal i al Butlletí de l'Arquebisbat de Barcelona.

§ 6. Si la citació no fos legítimament notificada, són nuls els actes del procés, llevat que el litigant interessat comparegués de fet davant el jutge abans de la conclusió de la causa (cf. cc. 1507 § 3 i 1511).

§ 7. El frau sobre el domicili o quasi-domicili del demandat comès per la part actora i no corregit abans de la decisió de la causa serà motiu de nul·litat de la sentència per indefensió segons allò previst als cc. 1593 § 2 i 1620, 7è.

§ 8. Al demandat que se sotmet a la justícia del Tribunal han de notificar-se el decret amb el que s'estableix la fórmula del *dubium*, la nova demanda que pogués presentar-se en el transcurs de la causa així com els nous fets que apareguessin durant la instrucció i que poguessin causar indefensió al demandat, el decret de publicació de les actes, així com la decisió o sentència definitiva.

§ 9. Al demandat absent de judici només se li comunicarà la decisió o sentència definitiva, en la mesura que això sigui possible.

Art. 32. La instància judicial caduca quan, sense que existeixi un impediment, la part obligada a actuar no realitza cap acte processal durant tres mesos i ha estat legítimament apercebuda pel Tribunal, llevat que el Jutge Instructor consideri que altres circumstàncies permetin l'aplicació del termini de sis mesos previst al c. 1520.

Art. 33 § 1. Llevat que consideri necessària la intervenció de les parts, el Jutge instructor establirà d'ofici la litiscontestació amb la fixació del *dubium*, que determinarà amb claredat l'objecte del procés (cf. c. 1513 § 2). En les causes de declaració de nul·litat de matrimoni, el President de Sala dictarà el decret del *dubium* que ha d'establir clarament els capítols de nul·litat al·legats i a quin contraent afecten (cf. c. 1676); en el mateix decret, el President resoldrà –si s'escau– la sol·licitud de procés breu davant el bisbe, i, consultada la Defensa del Vinclle, la concedirà si observa que es compleixen les condicions legals, és a dir, litisconsorci originari o sobrevingut, o almenys acció consentida expressament per l'altra part (c. 1683, 1r), i presència de prova certa i definitiva que no necessiti de posterior instrucció (c. 1683, 2n), i que no es donen altres circumstàncies que desaconsellen o impedeixen el procés breu.

§ 2. El decret que obre a prova el procés concedeix termini per tal de proposar els mitjans de prova; si intervenen en el procés, la pràctica o instrucció de la prova es proveeix després que el Promotor de Justícia o el Defensor del Vinclle hagin examinat les proposicions de les parts.

Art. 34. En les causes de declaració de nul·litat de matrimoni, cal proposar almenys els mitjans de prova següents: declaració judicial de la part actora; declaració judicial del demandat o demandada; testifical; pericial, si és el cas (cf. c. 1678 § 3 i art. 203 DC).

Art. 35 § 1. La prova documental pot aportar-se amb la demanda o posteriorment amb la proposició de prova, però en aquest darrer supòsit cal vetllar que la presentació tardana de documents importants no provoqui indefensió a un demandat remès a la justícia del Tribunal; els documents poden ser presentats directament pels interessats (originals o còpies autenticades, cf. c. 1544 i art. 190 DC), o bé sol·licitar-se la seva obtenció d'ofici.

Documents d'interès poden ser: informes mèdics o psicològics, conveni regulador de separació, sentències civils de separació i divorci, correspondència...

§ 2. Com que el Tribunal Eclesiàstic no té la consideració d'autoritat judicial a l'Estat espanyol, tampoc no té potestat per a exigir el lliurament de documents públics o privats, i tot això sense obstar la normativa legal sobre protecció de dades. Per aquests motius, per tal de facilitar el procediment i mentre sigui possible, la part interessada ha d'aportar tots els documents que desitgi usar en el procés, especialment els certificats mèdics que pressuposen l'aixecament del secret professional que obliga als qui han d'emetre'ls.

Art. 36. En les causes de declaració de nul·litat de matrimoni, és oportú proposar com a prova testifical entre quatre i set testimonis: els que sobrepassin aquest nombre seran objecte d'aranzel especial per prova extraordinària. Poden ser testimonis els familiars, amics i tots aquells que hagin conegut dels fets directament, o almenys *tempore non suspecto*; també poden proposar-se testimonis de credibilitat.

Art. 37. El Dret canònic prohibeix greument donar a conèixer als testimonis les preguntes de llur interrogatori, així com preparar-los prèviament (cf. c. 1565 § 1).

Art. 38. Els testimonis són citats pel Tribunal (cf. cc. 1552 i 1556); el llistat de testimonis que proposin les parts haurà d'especificar la relació personal de cada testimoni amb les parts, així com la seva adreça postal completa, telèfon de contacte i adreça de correu electrònic.

Art. 39. Mentre es tracten les causes davant el Tribunal, solament han de ser presents a la Sala aquells que la llei o el jutge determinin que són necessaris per a realitzar el procés (c. 1470 § 1). El Jutge instructor pot permetre que els lletrats puguin ser acompanyats d'un ajudant acreditat. En les causes de declaració de nul·litat de matrimoni, poden estar presents als interrogatoris de part i de testimonis els lletrats de les parts, el Defensor del Vincle i, si s'escau, el Promotor de Justícia; amb el consentiment dels interessats i l'autorització del Jutge Instructor, poden ser admesos excepcionalment altres lletrats o juristes que es comprometin fermament a guardar-ne secret.

Art. 40. L'examen de les parts i dels testimonis correspon al Jutge instructor o a un seu delegat o auditor; per tant, si les parts, el Promotor de Justícia, el Defensor del Vincle, o els advocats que assisteixen a l'interrogatori, volen formular altres preguntes al testimoni, no poden fer-les-hi directament, sinó que han de proposar-les al jutge o a qui el substitueix, perquè sigui ell qui les hi formuli (cf. c. 1561).

Art. 41. El demandat remès a la justícia del Tribunal, en el moment de la seva declaració judicial, pot suggerir al Tribunal alguns testimonis per a què el Jutge Instructor decideixi prudentment sobre llur citació d'ofici.

Art. 42. Amb la proposició de prova cal aportar els formularis de preguntes per a ambdues parts i per a tots els testimonis. Caldrà que siguin ben complets, de forma que cada testimoni expressi tot el que sap sobre cada cas, però sense un nombre excessiu de preguntes. Els interrogatoris que hagin d'instruir-se per exhort o cartes rogatòries a Tribunals de països estrangers inclouran la corresponent traducció a la llengua del lloc.

Art. 43 § 1. Les preguntes no poden ser suggestives, capcioses, fal·laces, ofensives o que abastin diverses qüestions alhora (cf. c. 1564; art. 169 DC); no poden contenir en elles mateixes la resposta d'allò que és objecte d'investigació (llevat que explícitament s'esmentin dos disjuntius, per exemple), ni s'admet la fórmula "confessi ser cert..." Les preguntes evitaran també els termes excessivament tècnics (llevat que el testimoni sigui un perit en la matèria), i es redactaran de forma breu i entenedora, en estil planer, i mentre sigui possible s'ajustaran al clàssic esquema: *quis, quid, ubi, per quos, quoties, cur, quomodo, quando* (qui? què? on? per testimoni de qui? quants cops? per què? de quina forma o en quines circumstàncies? quan?...)

§ 2. El Jutge instructor rebutjarà qüestionaris que puguin resultar ofensius, impropis, desconsiderats, difamatoris o contraris a la moral.

§ 3. En les causes de declaració de nul·litat de matrimoni, és convenient planificar la formulació dels qüestionaris en ordre cronològic, tot seguint la trajectòria vital de les persones, per tal d'evitar confusions i repeticions, tot començant per l'ambient familiar, desenvolupament d'infància i joventut, prometatge, noces, convivència marital, etc.

Art. 44. Conforme al cc. 1559 i 1677, els advocats de les parts poden ser presents en els interrogatoris, però només ells en persona gaudeixen d'aquest dret; per tal de presentar un substitut caldrà obtenir prèviament i per escrit poders del client, i el consentiment del Jutge instructor.

Art. 45. La prova pericial se sol·licita amb la resta dels mitjans de prova, però es pot proveir en finalitzar la instrucció dels altres mitjans. En els processos de declaració de nul·litat de matrimoni, les causes relatives al c. 1095 exigeixen la realització de prova pericial psiquiàtrica o psicològica (cf. c. 1678 § 3, art. 203, 1r DC); si no es demana altrament, les qüestions sobre les que el perit haurà d'informar seran les previstes genèricament pel Dret (cf. art. 209 DC).

Art. 46. Per acord dels Vicaris Judicials de la Província Eclesiàstica Barcinonense, i per tal de facilitar i d'agilitzar la tramitació de les causes judicials, no es consideren

necessaris els exhorts entre les tres diòcesis (Arxidiòcesi de Barcelona i Diòcesis de Sant Feliu de Llobregat i de Terrassa), i per tant s'autoritza la citació de tots aquells residents a la Província encara que no tinguin domicili o quasi-domicili a la pròpia diòcesi del Tribunal.

Art. 47 § 1. D'acord amb el c. 1418, cal tramitar per exhort o carta rogatòria a la jurisdicció corresponent les notificacions d'actes processals, així com les declaracions judicials de parts i testimonis, de tots aquells que resideixin fora de la Província Eclesiàstica Barcinonense, llevat que els interessats es comprometin espontàniament a personar-s'hi davant el nostre Tribunal segons llur comoditat; aquest compromís caldrà que el faci saber per escrit la part interessada en el moment oportú, i no pot ser exigit pel Tribunal.

§ 2. Els exhorts adreçats a d'altres jurisdiccions ho seran per correu ordinari o certificat, sense descartar fins i tot el correu electrònic o d'altres mitjans segurs, segons millor criteri del Jutge Instructor. Aquestes diligències seran anotades al Llibre d'Exhorts de Secretaria General, on es faran constar també les despeses generades en ordre a la seva liquidació.

Art. 48. El Jutge Instructor, en el moment de publicació de les actuacions (c. 1598), pot remetre per correu electrònic còpia de les mateixes als lletrats que ho sol·licitin. Tanmateix, aquesta remissió no substitueix el dret a l'examen de les actes de què es tracta a l'article següent, i és responsabilitat dels lletrats adquirir la seguretat de què han tingut coneixement complet o suficient de tot el contingut de les actuacions.

Art. 49. L'examen de les actuacions en el moment de llur publicació (c. 1598), especialment en els processos de declaració de nul·litat de matrimoni, s'ajustarà a les següents condicions:

1a. Hom considerarà que els lletrats inscrits en l'Elenc del Tribunal estan sotmesos a l'obligació greu de guardar el secret sobre les actuacions del Tribunal, la qual cosa inclou no poder facilitar còpia de les actes a ningú, inclosos els seus representats i defensats, ni usar-les de cap manera fora de la jurisdicció canònica; els lletrats no inscrits a l'Elenc i altres interessats a qui el jutge ho concedeixi, prestaran jurament o promesa en el mateix sentit;

2a. l'examen de les actes ha de realitzar-se en la secretaria de cada Sala, i està expressament prohibit la sortida del sumari així com qualsevol còpia sense autorització de la mateixa Sala;

3a. la Sala facilitarà còpia de les actes únicament als advocats que les sol·licitin, i aquests tenen la greu obligació de guardar secret i de no lliurar còpia, ni integral ni parcial, de les actes a tercers, incloses les parts;

4a. la no acceptació d'aquestes condicions implicarà la pèrdua de la facultat d'examinar les actes;

5a. les faltes greus dels lletrats en aquesta matèria estan sotmeses a les sancions processals previstes per l'ordenament (cf. cànon 1487).

Art. 50. Per tal de servir la intimitat de les parts i la confiança dels testimonis, i per a evitar perills d'enemistat i tergiversacions, els actes dels processos de declaració de nul·litat de matrimoni no seran mai manifestats a les parts directament, sinó a llurs advocats, tot guardant les regles de l'article 49.

Art. 51. En les causes de declaració de nul·litat de matrimoni, el demandat o demandada sotmès a la justícia del Tribunal serà notificat del decret de publicació, però no així els absents de judici o en domicili ignorat, llevat que el Jutge instructor consideri altrament. El demandat sotmès a la justícia del Tribunal podrà sol·licitar l'accés a les actes, però no té dret a obtenir-ne còpia; en els processos de declaració de nul·litat de matrimoni, el Jutge Instructor valorarà si pot permetre aquest accés o si l'ha de limitar a allò disposat a l'article 50, tot vetllant per a evitar el perill d'indefensió.

Art. 52 § 1. Els escrits de defensa o al·legacions es limitaran a un màxim de dotze folis, llevat que el Jutge Instructor aprecii l'existència de circumstàncies que aconsellin altrament (cf. c. 1602 § 3).

§ 2. Els escrits que presentin els lletrats, les parts, el Defensor del Vincle o el Promotor de Justícia recolliran els fets veritablement provats i significatius que puguin subsumir-se en la norma canònica. S'evitaran acuradament les interpretacions esbiaixades o ofensives per a qualsevol dels intervinents en el procés o per a tercers, la disquisició acadèmica, el diletantisme i tot allò que allargui o obstaculitzi la celeritat processal. En aquests casos, el Jutge instructor tornarà l'escrit tot atorgant un termini breu per a que sigui corregit convenientment.

Art. 53. Pel que fa al procés breu de declaració de nul·litat de matrimoni davant el bisbe diocesà previst als cc. 1683-1687, si les circumstàncies no determinen altrament, actuarà de jutge instructor el President de la Sala a què hagi correspost la demanda seguint el torn ordinari de repartiment; actuaran com assessors de l'Arquebisbe el mateix jutge instructor i un jutge diocesà designat per torn; així mateix, l'Arquebisbe Metropolità, rere la seva decisió, pot encomanar la redacció de la sentència al Vicari Judicial que n'hagi estat Instructor.

Art. 54. Pel que fa al procés documental de declaració de nul·litat de matrimoni previst als cc. 1688-1690, si les circumstàncies no determinen altrament, actuarà de jutge instructor el President de la Sala a què hagi correspost la demanda seguint el torn ordinari de repartiment, i aquest mateix jutge definirà la causa i signarà la sentència.

Art. 55 § 1. Si la causa ha de ser decidida per Tribunal Col·legial, la Sala lliurarà als Jutges Diocesans el sumari complet del procés, llevat que les circumstàncies permetin la remissió d'una còpia electrònica; aquests hauran de redactar el seu vot en un termini màxim de deu dies, però si prudentment preveïessin que no poguessin complir aquest termini, ho comunicaran al Vicari Judicial per tal de ser substituïts, si s'escau. Els vots caldrà lliurar-los per escrit i signats, amb el retorn del sumari, per tal que el President convoqui la sessió col·legial (cf. c. 1609).

§ 2. Una vegada publicada la sentència, el Notari de Sala desarà en un sobre tancat el vots de cada causa, que seran custodiats fins a cinc anys a comptar des de la ferma de la sentència.

Art. 56. Si una part ha declarat refusar de rebre qualsevol informació relativa a la causa, o també per tal d'evitar escàndol o altres mals justificats, el President de la Sala pot decretar que sigui comunicada a dita part només la part dispositiva de la sentència, però tot evitant el perill d'indefensió.

Art. 57 § 1. Els terminis per a presentar qualsevol recurs contra una sentència són sempre peremptoris i no poden eximir-se ni perllongar-se de cap manera (cf. cc. 1621, 1623, 1630 § 1, 1635, 1646), llevat de la prossecució de l'apel·lació davant el Tribunal superior per concessió judicial (cf. c. 1633). Totes les parts, inclòs el Ministeri Públic, resten sotmesos a la mateixa normativa.

§ 2. La sentència ferma serà executada d'ofici pel Vicari Judicial, el qual ordenarà allò que sigui oportú per al seu compliment (cf. c. 1653). En les causes de declaració de nul·litat de matrimoni, l'execució de la sentència ferma consistirà en ordenar als rectors de les parròquies l'anotació marginal de la sentència en els corresponents llibres de matrimoni i de baptisme, i els rectors hauran de confirmar al Tribunal l'esmentada execució; la negligència greu en el compliment d'aquesta obligació podrà ser sancionada amb repremsió (c. 1339 §§ 2-3), sense excloure altres responsabilitats que se'n poguessin derivar (cf. c. 128).

Art. 58. El Tribunal Eclesiàstic no facilitarà mai cap certificació del contingut de les actuacions processals, llevat de la sentència, i aquesta només als interessats i a qui legítimament en tingui dret.

Art. 59. Les parts poden obtenir la devolució dels documents originals aportats al procés quan aquest hagi finalitzat, però dins les actuacions se'n conservarà una còpia en substitució.

IV. DE LA SEGONA INSTÀNCIA

Art. 60. El Tribunal Eclesiàstic Metropolità de l'Arxidiòcesi de Barcelona és Tribunal ordinari de Segona Instància per a les causes judicials conegudes en Primera Instància pels Tribunals Eclesiàstics de les diòcesis de Sant Feliu de Llobregat i de Terrassa.

Art. 61. Per a la constitució de Tribunal de Segona Instància se seguiran anàlogues regles de repartiment a les exposades a l'article 29 per a la primera instància.

Art. 62. En la mesura que sigui possible, en segona instància se seguiran les mateixes normes previstes en aquest Reglament per a primera instància amb les adaptacions adients.

V. DE L'ELENC DE PERITS PÚBLICS

Art. 63. Per a les causes en què el Dret preceptuï la provisió de prova pericial, o també per a aquelles en què les parts sol·licitin prova pericial pública (cf. c. 1678 § 3), el Tribunal mantindrà un elenc de perits disponibles que seran designats pel Jutge instructor per ordre rotatori, llevat que les circumstàncies aconsellin altrament.

Art. 64. Els perits que hagin de formar part d'elenc hauran de prestar jurament de prestar el seu servei amb diligència i professionalitat, d'acord amb la doctrina catòlica, en observança del Dret canònic, i també es comprometran a acceptar causes de reducció d'aranzels i de justícia gratuïta.

Art. 65. Els perits observaran estrictament les normes deontològiques, tant canòniques com civils (cf. T. S. de la Signatura Apostòlica, resposta de 16 de juny de 1998, n. 8), en especial el secret professional, i actuaran sempre amb el degut respecte i consideració a les persones implicades.

Art. 66. En ser designats per a cada causa, els perits adquireixen la seva relació professional amb el Tribunal, no amb els periciats; per aquest motiu, no poden informar ningú fora del Tribunal sobre cap aspecte de la seva perícia, ni poden rebre ni demanar cap altra remuneració o compensació econòmica que l'aprovada pel Tribunal, del qual faran exclusivament el cobrament.

Art. 67. Per tal de dur a terme llur comesa, els perits comptaran amb les còpies de les actuacions processals que el Jutge Instructor posi al seu abast, amb el compromís de custodiar-les prudentment i de guardar-ne el secret; també comptaran amb els elements propis de llur tasca professional que hagin de menester (com l'examen dels litigants); en tot compliran la seva missió d'acord amb la norma canònica i mirant d'observar així mateix les lleis civils (cf. cc. 1574, 1577 § 2 i 1578 § 2), en particular, elaboraran amb tota lleialtat els dictàmens que se'ls encarreguin, els faran arribar al Tribunal dins el termini establert i

ARXIDIÒCESI DE BARCELONA

restaran disposats a ratificar-se en els mateixos a presència judicial i a completar-los contestant les qüestions que se'ls puguin plantejar.

Art. 68. Dins l'àmbit de la pròpia ciència, els perits han d'evitar tant d'entrar en qüestions pròpiament jurídiques com d'adoptar una antropologia que no s'avingui amb la doctrina de l'Església.

Art. 69 § 1. El rebuig de la part actora a sotmetre's al reconeixement pericial ordenat pel Jutge instructor equivaldrà a la seva renúncia a la instància, si les circumstàncies no l'excusen.

§ 2. Quan s'escaigui que la part demandada refusi sotmetre's a l'examen del perit, aquest ho suplirà mitjançant un parer o *votum*, a partir dels seus coneixements i la seva experiència tècnica, i basat en la hipòtesi de veracitat de la resta del contingut dels actes processals, que el jutgador valorarà dins el conjunt de la prova.

Art. 70 § 1. El perit podrà conservar en el seu poder la documentació de cada procés fins a un any a partir de la fermesa de la sentència definitiva, passat el qual caldrà que la destrueixi.

§ 2. El perit que incompleixi greument les seves obligacions processals podrà ser sancionat pel mateix jutge segons les penes discrecionals que s'assenyalen al c. 1457 § 2, i fins i tot podrà ser retirat de l'elenc per decisió del Col·legi de Vicaris Judicials.

VI. DELS TERMINIS PROCESSALS I DE LES COMUNICACIONS DEL TRIBUNAL

Art. 71 § 1. D'acord amb la norma canònica (cf. cc. 201-203) i llevat que l'acte judicial no determini altrament, els terminis processals es computen per temps continu de dies naturals; si el dia de venciment resultés inútil (és a dir, d'impossible compliment sense culpa pròpia), el termini es perllonga *ex lege* fins al primer dia útil.

§ 2. Es consideren inútils tots els dies en què el Tribunal resti tancat, d'acord amb el calendari laboral vigent i les directrius diocesanes.

§ 3. Les vacances judicials del Tribunal es realitzen durant el mes d'agost de cada any; durant aquest mes, els terminis queden interromputs, reprenent-se llur còmput el mateix dia en que el Tribunal reiniciï la seva activitat.

Art. 72 § 1. Segons allò previst al c. 1509, el servei públic de correus es considera un mitjà prou segur de comunicació entre el Tribunal i les parts. Per a les notificacions en què el Tribunal necessiti constància de llur recepció (com la notificació de la demanda

ARXIDIÒCESI DE BARCELONA

o de la sentència), s'usarà correu certificat amb avís de recepció, almenys per al primer intent.

§ 2. El Tribunal pot usar la comunicació als lletrats i representants per correu electrònic, i fins i tot amb les parts si el Jutge instructor ho considera convenient segons les circumstàncies.

§ 3. Sota llur responsabilitat, els representants de les parts poden sol·licitar recollir les notificacions en la seu del Tribunal; si transcorreguts cinc dies des del següent a la data de signatura del decret o sentència no l'haguessin recollida, començaran a córrer els terminis corresponents.

§ 4. El Ministeri Públic recollirà les notificacions a la seu del Tribunal, amb els mateixos efectes respecte als terminis assenyalats en el paràgraf anterior.

Art. 73. Com sigui que els escrits de les parts al Tribunal han de ser originals signats per a incorporar-se al sumari, aquests seran presentats presencialment o per correu ordinari; tanmateix, els lletrats poden avançar al Tribunal el coneixement d'un escrit per correu electrònic a l'espera de la seva presentació formal.

Art. 74. En la mesura en què les lleis canòniques ho permetin i pugui resultar factible i d'utilitat, el Tribunal podrà obrir la possibilitat de presentar escrits amb signatura electrònica.

Art. 75. Qualsevol tipus de comunicació amb els ministres del Tribunal, tant per part dels lletrats com dels fidels en general, es realitzarà dins l'àmbit oficial del Tribunal i a través dels mitjans per aquest previstos (telèfon, email, fax, etc.), quedant absolutament prohibida l'obtenció i l'ús de les adreces i altres mitjans particulars dels mateix ministres sense la seva expressa autorització.

VII. DE L'ECONOMIA DEL TRIBUNAL I LES TAXES JUDICIALS

Art. 76. El Tribunal Eclesiàstic Metropolità de l'Arxidiòcesi de Barcelona gaudeix de l'autonomia econòmica necessària per a la seva missió, i administra els seus béns conforme aquest principi. En retrà comptes anuals a l'Arquebisbe Metropolità de Barcelona. La Secció d'Economia del Tribunal executa aquesta tasca sota la direcció del Vicari Judicial.

Art. 77. Les fonts de finançament del Tribunal són:

1. Els recursos propis i aquells que l'Arxidiòcesi de Barcelona li pugui destinar.
2. Les taxes judicials legítimament aprovades.

Art. 78. El Tribunal no té personalitat jurídica pròpia, car és una funció de la potestat de règim de l'Arquebisbe de Barcelona. Tanmateix, el Tribunal pot tenir comptes bancaris, sota la personalitat jurídica de l'Arxidiòcesi, per tal de dur a terme l'administració ordinària dels seus recursos. El Tribunal no pot adquirir béns immobles a nom propi.

Art. 79. El Tribunal no pot admetre de cap manera donatius de ningú fora de les taxes judicials vigents.

Art. 80. Els treballadors contractats per a prestar llur servei al Tribunal Eclesiàstic ho són per l'Arxidiòcesi de Barcelona, en el règim funcional establert en comú; la competència sobre el seu règim orgànic pertany al Tribunal.

Art. 81. El calendari laboral del Tribunal és el comú per a la Cúria episcopal en cada exercici; aquest mateix calendari determina els dies festius del Tribunal.

Art. 82. Les dependències immobles que són seu del Tribunal, llur conservació i manteniment, mobiliari, i els serveis d'electricitat, aigua, climatització, telefonia i mitjans de comunicació són prestats lliurement per l'Arxidiòcesi de Barcelona, sota el règim comú vigent a la Cúria diocesana.

Art. 83. Amb els recursos propis, el Tribunal sosté les seves despeses ordinàries pròpies: ofimàtica, papereria, impremta, informàtica, etc., i altres despeses que es considerin no comunes a la Cúria diocesana. També amb aquests recursos el Tribunal assumeix el pagament de pericials en casos de justícia gratuïta, i pot oferir gratificacions justificades segons costum.

Art. 84. Cada trienni el Tribunal analitzarà els recursos propis que consideri sobrants per a la seva missió, i els integrarà a la caixa comuna de la Cúria diocesana.

Art. 85. Les taxes judicials del Tribunal Eclesiàstic de Barcelona són aprovades per l'Arquebisbe Metropolità (cf. c. 1649; arts. 302-308 DC). Aquest pot delegar al Vicari Judicial la seva revisió cada trienni només per dur a terme la seva moderada actualització.

Art. 86 § 1. Les taxes judicials al Tribunal Eclesiàstic seran meritades segons les regles següents:

1. En presentar la demanda que obre la instància: dipòsit previ.
2. Amb la litiscontestació: primera consignació.
3. Abans de proveir la instrucció de la prova: segona consignació.
4. En proveir la prova pericial: dipòsit de pagament del perit.
5. En decretar la decisió de la causa: comptes finals.

§ 2. Els litigants sotmesos a taxes judicials són la part actora, la part demandada que presenti oposició formal, la part demandada i actora reconvinent. No estan sotmesos a taxes judicials el demandat o la demandada remesos a la justícia del Tribunal, els absents de judici o els de domicili ignorat.

§ 3. Cadascuna de les parts haurà d'assumir les pròpies taxes, així com les despeses derivades d'exhorts a altres jurisdiccions i altres despeses que li siguin imputables segons dret.

Art. 87. En segona instància, les taxes judicials seran meritades en una sola consignació en el moment d'admissió de la litis després que l'apel·lant hagi prosseguit formalment la seva apel·lació (cf. c. 1633). El Jutge Instructor de segona instància podrà moderar les taxes judicials segons la càrrega probatòria que sol·licitin les parts.

Art. 88. Les taxes judicials han de ser satisfetes completament per tots els litigants que no obtinguin benefici de justícia gratuïta o de reducció de taxes. La liquidació completa caldrà atendre-la abans de la decisió de la causa.

Art. 89 § 1. Com a norma general, tenen dret a obtenir el benefici de justícia gratuïta en el Tribunal Eclesiàstic aquells que, segons l'ordenament civil vigent, puguin obtenir la designació d'advocat d'ofici, és a dir, que no superin en els seus ingressos habituals el doble del salari mínim interprofessional vigent.

§ 2. La resolució de la petició de justícia gratuïta o de reducció de taxes es tramitarà per peça incidental, i la decisió correspon al Jutge Instructor rere informe del Promotor de Justícia. Aquells que superin moderadament els criteris econòmics per al benefici de justícia gratuïta poden obtenir reducció parcial o fins i tot total de les taxes judicials. La concessió de benefici de justícia gratuïta o de reducció de taxes es considerarà en tot cas concedit mentre els interessats no millorin de fortuna, cas per al qual aquests restaran obligats a comunicar-ho al Jutge Instructor, així com aquest podrà revisar d'ofici la seva prèvia decisió si se'n donen indicis.

Art. 90. Per a la concessió de benefici de justícia cal que l'advocat defensor sigui designat d'ofici o que renunciï completament als seus honoraris; per a la concessió de reducció parcial de taxes, cal que el mateix advocat hi renunciï en la mateixa proporció.

Art. 91. Correspon al Secretari de cada Sala el seguiment i l'actualització de la vessant econòmica dels plets, tot duent a terme les respectives sol·licituds de consignacions als lletrats i als interessats, les anotacions previstes a la carpeta econòmica i la correcta coordinació amb la Secció d'Economia del Tribunal.

Art. 92. A la sentència definitiva, pot ser condemnada en costes la part que, a petició de la contrària, hom demostrï que hagi litigat temeràriament o sense guardar els mínims criteris de respecte i de veracitat exigibles davant la jurisdicció eclesiàstica.

VIII. DEL RÈGIM DELS MINISTRES DEL TRIBUNAL I DE LA DISCIPLINA QUE CAL OBERVAR

Art. 93. Com a titular de la potestat vicària de règim en la seva funció judicial, derivada de la potestat episcopal, l'Il·lm. Sr. Vicari Judicial s'equipara a l'Il·lm. Sr. Vicari General de l'Arxidiòcesi, dins la qual aquest precedeix aquell; els Il·lms. Srs. Vicaris Judicials Adjunts s'equiparen als Il·lms. Srs. Vicaris Episcopals i aquests precedeixen aquells; els M. I. Srs. Promotor de Justícia i Defensors del Vincle precedeixen els Delegats Episcopals.

Art. 94. En tots els aspectes de la seva actuació i capteniment, els ministres del Tribunal observaran escrupolosament llurs obligacions canòniques, tant les previstes per l'ordenament universal com pel particular; entre aquestes obligacions, cal fer-ne especial esment de les següents:

a) atendre l'ofici propi dins l'horari presencial necessari i oportú per tal d'evitar perjudicis a la funció judicial; els ministres del Tribunal que siguin clergues i hagin d'atendre altres encàrrecs pastorals evitaran que aquesta atenció pugui posar en perill la funció judicial; els membres del Tribunal que hi treballin sota contracte laboral s'ajustaran en aquest punt a les normes de la Cúria diocesana;

b) atendre amb tota cura i respecte pastoral els fidels i els lletrats que es relacionin amb el Tribunal, però alhora evitant aparença de favor o excessiva familiaritat;

b) guardar secret de tot allò que hom pugui conèixer en l'exercici del càrrec (cf. c. 1455 § 1), obligació que té importància primordial tractant-se de la discussió i decisió de la causa, i que comprèn igualment els diferents vots emesos i les opinions que s'hi hagin manifestat, sense perjudici del que preveu el c. 1609 § 4 (cf. c. 1455 § 2);

c) refusar qualsevol mena d'obsequis o compensacions tant de particulars com d'institucions per raó del seu treball en actuacions judicials (cf. c. 1456), i evitar qualsevol situació en què hom pogués imaginar ni tan sols el més petit índex de venalitat;

d) evitar el risc d'incórrer en qualsevol mena d'incompatibilitat, com pot ser l'exercici jurídic en altra jurisdicció o en un despatx professional que comporti tractar causes d'igual o semblant índole o col·laborar de la manera que sigui amb persones que les tracten;

e) evitar immiscir-se sense motiu en causes d'altres sales o seccions del mateix Tribunal, o d'altres jurisdiccions;

f) diferenciar amb cura entre les tasques pròpies del Tribunal i els assumptes personals o estranys al Tribunal; en aquest sentit, les dependències del Tribunal no podran acollir el despatx d'assumptes aliens ni podran usar-se amb aquesta finalitat els seus mitjans materials sense llicència del Vicari Judicial;

g) actuar sempre en comunió i amb fidelitat a la doctrina de l'Església i amb obediència i lleialtat envers els pastors legítims, especialment al Pontífex Romà i a l'Arquebisbe Metropolità; igualment, actuar amb sentit de comunió i col·legialitat entre tots els membres del Tribunal.

Art. 95. En cas d'absència imprevista (malaltia, afers familiars o personals greus, obligacions pastorals inesperades...), cada ministre del Tribunal serà suplert, d'acord amb les possibilitats del servei, per un altre del seu mateix ofici. Les baixes per malaltia hauran de ser comunicades al Vicari Judicial i, si s'escau, a la Secció de Personal de la Cúria diocesana.

Art. 96. El Tribunal afavorirà prudentment que els seus ministres puguin assistir a simposis, congressos i jornades que redundin en la millora de l'administració de justícia, i fins i tot podrà oferir ajudes per a les despeses segons criteri del Col·legi de Vicaris Judicials.

Art. 97. Les queixes fundades sobre actuacions concretes dels ministres del Tribunal que no es refereixin a decisions judicials han de ser presentades davant el Vicari Judicial; les queixes o accions contra aquest, davant l'Excm. i Rvdm. Sr. Arquebisbe Metropolità de Barcelona. No es pot recórrer a l'Arquebisbe Metropolità contra les decisions judicials del seu Tribunal, sinó que caldrà presentar aquests recursos segons la norma processal canònica.

Art. 98. Tots els ministres del Tribunal han de gaudir de completa independència de criteri i actuació en l'exercici de llur missió, que duren a terme amb criteri de justícia, amb equitat canònica i amb el sentit pastoral de *salus animarum* que marca la finalitat de tot l'ordenament jurídic a l'Església (cf. c. 1752). Fora d'allò previst a l'ordenament processal canònic, a ningú no li és lícit d'intentar influenciar de cap manera sobre el criteri i l'actuació dels ministres del Tribunal i llurs decisions, ni obtenir informació de les causes que s'hi tramiten. Si s'esdevingués aquest perill amb indicis greus, el Vicari Judicial haurà de posar-lo en coneixement de l'Arquebisbe Metropolità, i fins i tot del Suprem Tribunal de la Signatura Apostòlica.

Art. 99. El Vicari Judicial, si calgués, podrà donar orientacions prudentes sobre el tracte que han de rebre i donar els ministres del Tribunal en l'exercici de llurs funcions,

ARXIDIÒCESI DE BARCELONA

tot tenint en compte el costum, així com sobra la manera de vestir dels mateixos ministres i dels advocats i procuradors en el Tribunal.

Art. 100. Els ministres del Tribunal presentaran la renúncia del seu càrrec a l'Arquebisbe de Barcelona en complir l'edat de 75 anys; si el bé de l'Església i les circumstàncies ho aconsellen, i no existeixen impediments o dificultats, l'Arquebisbe podrà prorrogar la jubilació fins al 80 anys.

Art. 101 § 1. Prèvia amonestació infructuosa, l'incompliment greu i injustificat de les obligacions dels Judges i del Ministeri Públic del Tribunal podrà ser sancionat per l'Arquebisbe Metropolità, tot preservat el dret de defensa i rere el procediment corresponent, amb suspensió temporal i fins i tot amb pèrdua de l'ofici (cf. c. 1457 § 1).

§ 2. En el mateix sentit, les faltes comeses pels secretaris i altres ajudants del Tribunal podran ser sancionades pel Vicari Judicial d'acord amb la llei (cf. c. 1457 § 2).

Art. 102. La condició de ser ministre del Tribunal, si s'esdevingués la comissió de qualsevol delictes canònic, serà considerada circumstància agreujant en directa relació amb la responsabilitat del càrrec.

IX. DE L'ARXIU DEL TRIBUNAL

Art. 103 § 1. El Tribunal Eclesiàstic custodia en el seu Arxiu els processos finalitzats, d'acord amb les directrius de la Santa Seu. Aquest arxiu no gaudeix d'accés públic i és inviolable conforme a les lleis canòniques i civils (cf. art. I, 6 de l'Acord entre l'Estat Espanyol i la Santa Seu sobre assumptes jurídics, 3/1/1979).

§ 2. Els sumaris de les causes judicials es custodiaran a l'Arxiu del Tribunal almenys durant 50 anys a comptar des de la seva fermesa o arxivament, al capdavant del quals podran ser destruïts si hi convingués; tanmateix, caldrà conservar, en qualsevol cas, el text original o un exemplar autèntic de les sentències definitives, decrets confirmatoris o pronunciaments interlocutoris (cf. Suprem Tribunal de la Signatura Apostòlica, Decret de 13 d'agost de 2011).

§ 3. L'Arxiu Diocesà podrà conservar alguns exemplars de sumaris més antics a efectes de disposar de documentació amb finalitats històriques.

Art. 104 § 1. Les parts interessades, o els seus hereus legítims, poden obtenir certificació de les sentències definitives, decrets confirmatoris o pronunciaments interlocutoris que es custodien amb els sumaris a l'Arxiu del Tribunal. Fóra d'aquests, ningú no pot obtenir originals ni còpies de documents custodiats a l'Arxiu, ni obtenir-ne tampoc qualsevol tipus de dades; les controvèrsies sobre aquesta facultat seran decidides pel Vicari Judicial.

ARXIDIÒCESI DE BARCELONA

---

§ 2. Els lletrats podran obtenir la lectura de sumaris arxivats, sota llicència del Vicari Judicial, si és necessària per a la interposició d'una nova causa.